

**หลักการให้โอกาสผู้เสพยาเสพติดคืนคนดีสู่สังคมในสถานประกอบการ
ด้วยพรหมวิหาร - สังคหวัตถุ 4**

**The Principle for giving drug users an opportunity with Return Good People
to Society in Workplace to the Brahmavihara- Sangahavatthu 4**

พิศมัย ทองเที่ยง^{1*}

PhitsamaiThongthiang^{1*}

บทคัดย่อ

ประชากรวัยแรงงานเป็นทุนมนุษย์ที่สำคัญของประเทศ หากหลงผิดเข้าไปเสพยาเสพติดจะส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยรวม จากความปัญหาความสำคัญดังกล่าว ผู้เขียนจึงได้สังเคราะห์บทความวิชาการนี้ วัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการให้โอกาสผู้เสพยาเสพติดในสถานประกอบการมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับบริบทสังคมไทยมากยิ่งขึ้น ด้วยวิธีการสังเคราะห์เอกสารกรอบแนวคิดหลักพุทธธรรม แนวทาง บทเรียน และข้อค้นพบ หาข้อสรุป ข้อเสนอแนะ และให้เหตุผลเชิงอุปนัย เป็นองค์ความรู้ใหม่ เริ่มจาก 1) กำหนดนโยบายให้โอกาสผู้เสพยาเสพติดด้วยความปรารถนาดีต่อกัน 2) ให้ความรู้ คำปรึกษา และกำลังใจ คิดช่วยเหลือกันให้พ้นทุกข์ 3) พัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงาน พลอยยินดี สนับสนุนการกลับตัวเป็นคนดีของแรงงาน 4) ดึงดูดแรงงานทุกคนอย่างเสมอต้นเสมอปลายยึดหลักเหตุผลและเป็นกลาง มุ่งหวังให้แรงงานไม่หลงผิดกลับไปเสพยาเสพติดซ้ำ มีศักยภาพในการแข่งขันพัฒนาสังคมไทยไปสู่ยุคดิจิทัล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

คำสำคัญ: การให้โอกาสผู้เสพยาเสพติด, ผู้ติดยาเสพติด, คืนคนดีสู่สังคม, พรหมวิหาร – สังคหวัตถุ 4

^{1*}สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

^{1*}Prevention and Solving Narcotics Problem Department ,Office of the Narcotics Control Board

*E-mail: phitsamait@oncb.go.th

ABSTRACT

The labor force populations are important human capital of the nation. If they mistake to use the drugs, it will impact to the competition of the national economy and society. From this significant thing, the author synthesizes such academic article so as to support giving the chance's drug users in workplace to be suitably efficiency and context of Thai society more and more through synthesizing Dharma document and concept, the way, the lesson and the discovery so that this gives conclusion, suggest and inductive reasoning. All of these are the new knowledge starting from: 1) to assign policy to give drug users in goodwill 2) to learning, to guidance and to morale in compassion 3) to develop into quality of labor life in sympathetic with labor return good person 4) to good do with all labors hold in equanimity. The most of them aim to labor avoid from potentially repeated drug in competition for developing national society towards digital era and ready change.

Keyword: To Giving Drug Users an Opportunity, Return Good People to Society, The Brahmavihara – Sangahavatthu 4

บทนำ

ปัญหาหายาเสพติดเป็นปัญหาความมั่นคงปลอดภัยของชาติ เมื่อปี ค.ศ. 2017 สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) ประเมินการผู้ช้ยาเสพติดทั่วโลกประมาณ 271 ล้านคน หรือร้อยละ 5.5 ประชากรโลก อยู่ในช่วงอายุ 15 – 64 ปี (United Nations Office on Drugs and Crimes, 2019 : 7) ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นประชากรวัยแรงงาน และจากรายงานการกำกับติดตามยาเสพติดอาเซียน ปี ค.ศ. 2018 พบว่า ประเทศสมาชิก ASEAN มีประชากรที่ช้ยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาเสพติด 76.7 ต่อประชากร 100,000 คน (Kanato Manop, 2018 : 5) โดยวิสัยทัศน์ของ ASEAN 2025 และ UN 2030 มุ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาทุนมนุษย์ภายใต้กรอบคิดไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (ASEAN – THAILAND, 2019 : 1 and 6) สอดรับกับทิศทางนโยบายยาเสพติดโลก มุ่งเน้นการจัดการความสมดุล

แก้ไขปัญหายาเสพติดในเรื่องสุขภาพ การพัฒนา และมีแนวคิดนโยบาย “ผู้เสพ เป็น ผู้ป่วย” ส่งเสริมให้ผู้เสพผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาเสพติดโดยไม่มี ความผิด (สถาบันพัฒนาบุคคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2559 : 1 – 3 และ 16)

สำนักงาน ป.ป.ส. ในฐานะหน่วยงานกลาง อำนวยการ กำกับ และติดตามการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศ ได้กำหนดแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2563 มุ่งเน้นสร้างการรับรู้ภูมิคุ้มกันยาเสพติด และสร้างพื้นที่ปลอดภัย ด้วยการดูแลผู้เสพผู้ติดยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และติดตามช่วยเหลือพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ผ่านการบำบัดรักษาเสพติด ส่งเสริมสถานประกอบการมีส่วนร่วมให้โอกาสผู้เสพผู้ติดยาเสพติดคืนคนดีสู่สังคม สร้างโอกาสทางอาชีพ และรายได้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการยอมรับจากสังคม ป้องกันการกลับไปเสพยาเสพติดซ้ำของแรงงาน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม

ยาเสพติด, 2563 : 43, 45, 47 – 48 และ 50 - 53) สอดรับกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 มุ่งเน้นพัฒนาคนไทย สร้างโอกาส ความเสมอภาค และพัฒนาคุณภาพชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561 : 3 - 4)

จากการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ผ่านมา พบว่า การที่สถานประกอบการมีนโยบายให้โอกาสผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด เข้าทำงาน การเลื่อนตำแหน่ง การปลูกฝังพนักงาน ดำรงชีวิตโดยยึดหลักพรหมวิหาร การติดตามช่วยเหลือ ครอบครัว การฝึกอาชีพอิสระเสริมรายได้ และการส่งต่อข้อมูลความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษพิษภัยยาเสพติดของพนักงานด้วยตนเอง เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดไม่กลับไปเสพยาเสพติดซ้ำ สอดคล้องกับสิ่งสำคัญขั้นปฐมภูมิที่ช่วยสนับสนุนฟื้นฟูพฤติกรรมผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ไม่ให้กลับไปเสพยาซ้ำ คือ ครอบครัว และชุมชน และขั้นทุติยภูมิ คือ พนักงานทุกคนในแผนกร่วมกันต่อต้านยาเสพติด เป็นตัวอย่าง (good example) ที่ดีให้กับประชาชน และช่วยสนับสนุนเจ้าหน้าที่รัฐในการฟื้นฟูพฤติกรรมผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ไม่ให้กลับไปเสพยาซ้ำ (ATCPDE, 2019 : 26) หลอมรวมกับหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ พรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ 4 ช่วยให้เจ้าของสถานประกอบการ หัวหน้างาน และเพื่อนร่วมงาน มีจิตใจที่เมตตา คิดช่วยเหลือแรงงานที่หลงผิดเสพยาเสพติด ไม่ให้กลับไปเสพยาซ้ำ ประกอบกับองค์ความรู้จากบทเรียนการดำเนินงานป้องกัน แก้ไข และเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดสังเคราะห์ หาข้อสรุป ข้อเสนอแนะ และให้เหตุผลเชิงอุปนัย เป็นองค์ความรู้ใหม่ “หลักการให้โอกาสผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดคืนคนดีสู่สังคมในสถานประกอบการด้วยพรหมวิหาร – สังคหวัตถุ 4” มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการให้โอกาสผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดคืนคนดีสู่สังคมในสถานประกอบการมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับบริบทสังคมไทยมากยิ่งขึ้น แรงงานไม่กลับไปเสพยาเสพติดซ้ำ มีศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและสังคม มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และอยู่ร่วมกันในสังคมไทยอย่างสันติสุข พัฒนาสังคมไปสู่ยุคดิจิทัล ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

(ATCPDE, 2019 : front cover p.) พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

หลักพุทธธรรม: พรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ 4

จากปัญหาความสำคัญดังกล่าว หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาด้วยพรหมวิหาร 4 เป็นหลักปฏิบัติที่ช่วยขัดเกลาจิตใจของทุกคนให้มีจิตใจที่กว้างขวาง คิดช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน ทำประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริม สนับสนุนให้เจ้าของสถานประกอบการ หัวหน้างาน และเพื่อนร่วมงาน มีจิตใจเมตตา คิดช่วยเหลือแรงงานที่หลงผิดเสพยาเสพติด ไม่ให้กลับไปเสพยาซ้ำ จากพระสูตรต้นปิฎก กล่าวถึง การเจริญพรหมวิหาร 4 ประการว่า ควรเมตตาจิตแผ่ไปยังทุกคนด้วยเมตตาจิต กรุณาจิต มุทิตาจิต และอุเบกขาจิต อย่างไม่มีขอบเขต ไม่มีเวร และไม่เบียดเบียนกัน (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 : 10/327/256) โดยพรหมวิหาร 4 เป็นธรรมประจำใจของผู้มีจิตใจยิ่งใหญ่กว้างขวาง สร้างสรรค์ มีคุณแก่สังคมส่วนรวม 4 อย่าง (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2548 : 18 - 19) คือ

- เมตตา มีความรักปรารถนาดี ต้องการให้ทุกคนมีความสุข เป็น “ธรรมะของคนดี” ด้บความทุกข์ร้อนของโลกได้ ด้วยอำนาจความเย็นแห่งเมตตา (สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, 2556 : 11 และ 15)

- กรุณา มีความสงสาร คิดช่วยผู้อื่นให้พ้นทุกข์ ความดีต่อร้อน

- มุทิตา มีความเบิกบานพลอยยินดี พร้อมทั้งจะส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้อื่นมีความสุข ประสบความสำเร็จเจริญก้าวหน้า

- อุเบกขา มีใจเป็นกลาง จิตใจมั่นคงเที่ยงตรง ไม่เอนเอียง ปฏิบัติตนไปตามหลักเหตุผล และความเที่ยงธรรม

ซึ่งพรหมวิหาร 4 เป็นคุณธรรมพื้นฐานภายในจิตใจแสดงออกเป็นการกระทำสังเคราะห์ผู้อื่น

ด้วยสังคหวัตถุ 4 อันเป็นธรรมยึดเหนี่ยวจิตใจคน และ
ประสานไว้ซึ่งความสามัคคี

สังคหวัตถุ 4 ในพระสูตรตันตปิฎก กล่าวถึง
พระพุทธเจ้าในภพก่อนเคยเกิดเป็นมนุษย์สงเคราะห์
ประชาชนด้วยสังคหวัตถุ 4 คือ (1) ทาน การให้ (2)
เพียรวิชชะ วาจาเป็นที่รัก (3) อตถจริยา การประพฤติ
ประโยชน์ (4) สมานัตตตา การวางตนสม่ำเสมอ
(มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 :
11/210/170) และกล่าวถึง การสงเคราะห์ด้วยสังคหวัตถุ 4
จะต้องรู้ว่าผู้ใดควรสงเคราะห์ด้วยทาน ด้วยคำพูดอัน
ไพเราะ ด้วยการทำประโยชน์ให้ และด้วยการวางตัวเสมอ
ต้นเสมอปลาย (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย, 2539 : 23/24/267) โดยหลักการสงเคราะห์
ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยสังคหวัตถุมิ 4 ประการ (พระพรหม
คุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2548 : 19) คือ

- ทาน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือ
สงเคราะห์แบ่งปันกัน

- ปิยวาจา การพูดจาไพเราะ เป็นประโยชน์
มีเหตุผล ชักจูงกันทำสิ่งที่ดีงาม เห็นอกเห็นใจ ให้
กำลังใจ สมานสามัคคี เกิดไมตรี และรักใคร่นับถือ
ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

- อตถจริยา การประพฤติตนให้เป็น
ประโยชน์แก่ผู้อื่น และช่วยกันแก้ไขปัญหาสังคม

- สมานัตตตา การทำตัวให้เข้ากับทุกคนได้
วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเสมอภาค ไม่เอา
เปรียบ ร่วมทุกข์ ร่วมสุข และร่วมรับรู้แก้ปัญหา เพื่อ
ประโยชน์สุขร่วมกัน

จะเห็นว่าพรหมวิหาร 4 เป็นหลักพุทธ
ธรรมที่ช่วยขัดเกลาจิตใจทุกคนให้มีความรัก
ปรารถนาดีต่อกัน คิดช่วยเหลือกันให้พ้นทุกข์ ยินดี
สนับสนุนเมื่อคนอื่นมีความสุข มีความเจริญก้าวหน้าใน
หน้าที่การงานและการดำเนินชีวิต รวมทั้ง ความมีเหตุผล
ปฏิบัติกับทุกคนเท่าเทียมกัน แสดงออกด้วยการให้ความ
ช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน ให้ความรู้ ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้
กำลังใจกัน ร่วมกันแก้ไขปัญหาทำประโยชน์ให้กับสังคม
และปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ หลอมรวม
กับแนวทางการให้โอกาสผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด คีนคนตี

ผู้สังคมในสถานประกอบการ สอดคล้องกับบทความ
วิจัยแนวทางการปฏิบัติของนายจ้างต่อแรงงานต่างด้าว
ตามสังคหวัตถุ 4 ที่นายจ้างหรือผู้ประกอบการมองเห็น
คุณค่าของแรงงานต่างด้าวว่าเป็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน
จึงไม่เอาัดเอาเปรียบ มีความเมตตา กรุณา พุทธิต่อกัน
ประพฤติดีกับแรงงาน และให้อภัยกัน ใช้เป็นเครื่องมือ
ในการบริหารงานของนายจ้างหรือผู้ประกอบการ
(กฤติยา ถ้ำทอง และคณะ, 2018 : 329) บทความ
วิชาการพรหมวิหารกับคุณค่าในสังคม พบว่า พรหมวิหาร
ช่วยให้การทำงานต่าง ๆ ราบรื่น ทำงานปฏิบัติหน้าที่
ของตนอย่างมีความสุข มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและกัน
(เนตรชนก โพธารามิก, 2018 : 9) และบทความวิจัย
กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อสันติภาพตามแนว
พุทธบูรณาการ พบว่า สังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมที่
ส่งเสริมภาวะผู้นำเพื่อสันติภาพ ยึดเหนี่ยวจิตใจให้ระลึ
นึกถึงความดีของกัน โดยผู้นำต้องมีจิตใจที่กว้างขวางเป็น
พรหมวิหาร 4 คือ มีความเมตตา กรุณา มุทิตา และ
อุเบกขา (กฤติดา ลีเมธีเจริญ และพระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,
2019 : 187) เป็นกรอบองค์ความรู้ใหม่หลักการให้โอกาส
ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด คีนคนตีผู้สังคมในสถาน
ประกอบการด้วยพรหมวิหาร – สังคหวัตถุ 4

แนวทางการให้โอกาสผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด คีน คนตีผู้สังคมในสถานประกอบการ

เมื่อ ค.ศ. 2016 องค์การสหประชาชาติ
เปลี่ยนมุมมองนโยบายยาเสพติดโลกต่อปัญหา
ยาเสพติดใหม่เป็นการจัดการความสมดุลในการแก้ไข
ปัญหาเสพติดในเรื่องสุขภาพ การพัฒนา ซึ่ง
ประเทศไทยนำทิศทางนโยบายยาเสพติดโลกมาเป็น
กรอบทิศทางในการดำเนินการมีแนวคิดนโยบาย “ผู้
เสพ เป็น ผู้ป่วย” ส่งเสริมให้ผู้เสพผู้ติดยาเสพติดเข้ารับ
การบำบัดรักษาโดยไม่มีความผิด อยู่ภายใต้การดูแล
ของระบบสาธารณสุข (สถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการ
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2559 : 1 – 3 และ
16 - 17) ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ 2563 สำนักงาน
ป.ป.ส. ได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและ

ปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563 กำหนดแผนงานสร้าง การรับรู้ภูมิคุ้มกันยาเสพติด และสร้างสภาพแวดล้อม เพื่อป้องกันยาเสพติด (พื้นที่ปลอดภัยยาเสพติด) ด้วยการ ติดตามดูแลช่วยเหลือ และพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้ผ่านการบำบัดรักษา ยาเสพติด ส่งเสริมสถานประกอบการ มีส่วนร่วมให้โอกาสผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด คี้นคนดีสู่สังคม สร้างโอกาสทางอาชีพ รายได้ และการยอมรับของสังคม เพื่อป้องกันการกลับไปเสพยาเสพติดซ้ำของแรงงาน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2563 : 43 – 45, 47 – 48 และ 50 - 53) สอดรับกับ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 มุ่งเน้นพัฒนา เศรษฐกิจ พัฒนาคนไทย สร้างโอกาสและความเสมอภาคในสังคม และสร้างความเจริญเติบโตบนคุณภาพ ชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561 : 3 - 5) โดยกรอบแนวทาง/กิจกรรมสร้างพื้นที่ ปลอดภัยในสถานประกอบการให้โอกาสผู้เสพผู้ติดยา เสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษา ยาเสพติดเข้าทำงาน (ส่วน ป้องกันยาเสพติดในกลุ่มแรงงาน, 2563 : 6 - 7) มีดังนี้

- การส่งแรงงานที่เป็นผู้เสพผู้ติดยาเสพติด เข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติดในสถานพยาบาล
- การรับแรงงานที่เป็นผู้เสพผู้ติดยาที่ผ่านการ บำบัดรักษา ยาเสพติดกลับเข้าทำงาน หรือรับสมัครผู้ผ่าน การบำบัดรักษา ยาเสพติดเข้าทำงานในสถาน ประกอบการ
- การติดตาม ช่วยเหลือแรงงานที่ผ่านการ บำบัดรักษา ยาเสพติด
- การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้กับแรงงานในสถานประกอบการ เช่น การพัฒนา ฝีมือแรงงาน หาอาชีพรายได้เสริม ส่งเสริมการออม กีฬานันทนาการ กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตแรงงานให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับบทความวิจัย คุณภาพชีวิตผู้ผ่านการบำบัดรักษา ยาเสพติดแบบกาย จิต สังคมบำบัด จังหวัดยโสธร แบ่งการพัฒนา คุณภาพชีวิตเป็น 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้าน จิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้าน

สิ่งแวดล้อม/คุณภาพชีวิตโดยรวม พบว่า ความพึงพอใจ ในชีวิต รู้สึกพอใจในตนเอง และรู้สึกว่าชีวิตมี ความหมาย เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจของผู้ ผ่านการบำบัดรักษา ยาเสพติดมีความสัมพันธ์ อยู่ใน ระดับปานกลาง (วสวัตต์ ธงชัย และเกษราวัลณ์ นิลวรางกูร, 2016 : 60)

นอกจากนี้ ยังมีข้อค้นพบจากการ ดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่ม แรงงานที่ผ่านการศึกษาเอกสาร แนวทาง และบทเรียน การดำเนินงาน พบว่า

- การมีนโยบายให้โอกาสผู้เสพผู้ติดยา ใน สถานประกอบการช่วยให้แรงงานยอมรับและสมัคร ใจเข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติดด้วยความเต็มใจ
- การให้โอกาสผู้ผ่านการบำบัดรักษาเข้า ทำงาน โดยเริ่มจากพนักงานรายวันเลื่อนเป็นรายเดือน และให้เป็นคณะกรรมการเฝ้าระวัง สอดส่อง ดูแล แจ้ง เบาะแส และการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ นันทนาการ ช่วยให้แรงงานเห็นคุณค่าในตัวเอง กลับตัว เป็นคนดีของสังคม
- การปลูกฝังแรงงานให้ยึดพรหมวิหาร 4 ในการดำเนินชีวิต ช่วยให้แรงงานทุกคนมีความ พิจารณาดีต่อกัน อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข
- การติดตามเยี่ยมเยียนครอบครัวของ แรงงานที่ผ่านการบำบัดรักษา ยาเสพติดช่วยให้ สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด ร่วมกับสถานประกอบการ สอดคล้องกับบทความวิจัย รูปแบบการติดตามผู้ติดยาเสพติดหลังการบำบัดแบบ บูรณาการ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ให้ ข้อคิดเห็นว่า การติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เสพ ผู้ติดยา เสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษาเป็นกระบวนการที่ สำคัญ ช่วยให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษาสามารถ ดำรงชีวิตของตนเองอย่างปกติสุขไม่หวนกลับไปเสพยา เสพติดอีก (นิตยา ฤทธิศรี และศุภลักษณ์ จันทหาญ, 2018 : 65) และบทความวิจัยการเลิกเสพยาบ้าซ้ำ : กรณีศึกษาผู้ผ่านการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยา เสพติดค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยวิธีชุมชนบำบัด พบว่า ครอบครัวมีส่วนสำคัญอย่างมากที่ช่วยให้ผู้ผ่าน

ไม่กลับไปเสพติดซ้ำ ช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของ
ผู้ผ่านการบำบัดรักษาไปสู่การดำรงชีวิตอย่างปกติ
ทั่วไป (ชาตรี ชัยนาคิน, ชาตรี ประชาพิพัฒน์ และอารี
พุ่มประวาทย์, 2559 : 256)

- การฝึกอาชีพอิสระเสริมรายได้ให้กับ
แรงงานช่วยให้แรงงานมีรายได้เลี้ยงครอบครัว เป็น
ปัจจัยที่ทำให้แรงงานที่ผ่านการบำบัดรักษาเสพติดไม่
กลับไปเสพติดอีก

- สื่อบุคคลเพื่อนร่วมงานเป็นปัจจัยสำคัญที่
ช่วยประสาน ส่งต่อ ข้อมูล ให้ความรู้ ความเข้าใจ
เกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติด และแนวทางป้องกัน
และแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับแรงงานได้เป็นอย่างดี

จะเห็นนโยบายยาเสพติดโลก ยุทธศาสตร์
ชาติระยะ 20 ปี แผน มาตรการ และแนวทางป้องกัน
และแก้ไขปัญหายาเสพติด มุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มี
คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้โอกาสผู้
เสพผู้ติดยาเสพติดคืนคนดีสู่สังคม ส่งเสริม/สนับสนุน
การให้โอกาสทางอาชีพ รายได้ และการยอมรับจาก
สังคม เพื่อป้องกันการกลับไปเสพติดซ้ำ รวมถึงการมี
นโยบายให้โอกาสผู้เสพผู้ติดยาเสพติด การเลื่อน
ตำแหน่งหน้าที่การงาน การฝึกอาชีพเสริมเพิ่มรายได้
การติดตามช่วยเหลือครอบครัวผู้เสพผู้ติดยาเสพติด
การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต และการมีเพื่อน
ร่วมงานเป็นสื่อบุคคลในการสื่อสาร ส่งต่อ ข้อมูล ใ้
ความรู้ แนวทางป้องกันตนเองจากภัยยาเสพติด
ช่วยป้องกันการกลับไปเสพติดซ้ำของแรงงาน
ที่เป็นผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ในสถานประกอบการ
หลอมรวมกับหลักพุทธธรรมช่วยให้ทุกคนในสถาน

ประกอบการมีพื้นฐานจิตใจที่ปรารถนาดีต่อกัน คิด
ช่วยเหลือกันให้พ้นทุกข์ ยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข และมี
เหตุผลเป็นกลาง ปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ความ
ช่วยเหลือ พุดจาที่เป็นประโยชน์ ทำประโยชน์ต่อ
ส่วนร่วม และทำดีเสมอต้นเสมอปลาย ช่วยสนับสนุนให้
การดำเนินการให้โอกาสผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด คืนคนดีสู่
สังคมในสถานประกอบการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
รวมทั้งได้มีการสังเคราะห์บทเรียนการดำเนินงาน
ป้องกัน แก้ไข และเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในสถาน
ประกอบการ รับรององค์ความรู้ใหม่ หลักการให้โอกาส
ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด คืนคนดีสู่สังคมว่าสามารถปฏิบัติ
ได้จริงในพื้นที่ อันเป็นหลักสากล และเหมาะกับคนไทย
ทุกคน

การสังเคราะห์บทเรียนการดำเนินงานป้องกัน แก้ไข และเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในสถาน ประกอบการ

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายา
เสพติดที่ผ่านมา สำนักงาน ป.ป.ส. ได้มีการสรุป
บทเรียนการดำเนินงานป้องกัน แก้ไข และเฝ้าระวัง
ปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ จึงนำมา
สังเคราะห์เนื้อหา รูปแบบ กระบวนการ ผลที่ได้รับ และ
แนวคิดหลักพุทธธรรม เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับ
องค์ความรู้ใหม่มากยิ่งขึ้น ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์บทเรียนการดำเนินงานป้องกัน แก้ไข และเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในสถาน

ประกอบการ

สถานประกอบการ	เนื้อหา	รูปแบบ	กระบวนการ	ผลที่ได้รับ	หลักพุทธธรรม
1. บมจ. ซีพี ออลล์ ศูนย์กระจายสินค้า DC เชียงใหม่ (สุวิชาญ รักรัตนการ, 2558 : 49 - 100)	บมจ. ซีพี ออลล์ ศูนย์กระจายสินค้า DC เชียงใหม่เป็นธุรกิจการกระจายสินค้าให้กับร้านสาขาเซเว่นอีเลฟเว่น ประเภทไส้กรอก และผลิตภัณฑ์นม ครอบคลุมพื้นที่ 14 จังหวัดภาคเหนือ 650 ร้านสาขาเป็นบริษัทธุรกิจในเครือ ซีพี จำกัด (มหาชน) มีพนักงาน 91 คน เป็นพนักงานรายเดือนร้อยละ 30 และพนักงานรายวันร้อยละ 70 บริษัทจะรับพนักงานที่จบการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไป ช่วงอายุระหว่าง 20 – 50 ปี เมื่อปี 2549 บริษัทเริ่มพบว่ามียาเสพติดแพร่ระบาดในบริษัท ต่อมาปี 2551 ได้มีตำรวจเข้ามาจับกุมพนักงานที่เป็นผู้ค้ายาเสพติด และพบพนักงานประมาณ 4 – 5 ราย เพศชายสาเหตุเพราะอยากลอง จึงส่งบำบัดรักษายาเสพติดในโรงพยาบาลจุดเริ่มต้น การทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด คือ เมื่อปี 2552 บริษัท ซีพี ออลล์ จก. (มหาชน) ได้ประกาศนโยบายให้บริษัท ซีพี ออลล์ ศูนย์กระจายสินค้าทุกแห่งมีการจัดตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE	รวมใจ เป็นหนึ่ง เป็นพลังป้องกันยาเสพติด	บริษัทมีแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้ชมรม TO BE NUMBER ONE มีการเปิดโอกาสรับผู้ที่เคยเป็นผู้เสพยาเสพติดเข้าทำงานในบริษัท 1) เริ่มจากให้เป็นพนักงานรายวันและเลื่อนเป็นพนักงานรายเดือนและให้เป็นคณะกรรมการชมรม TO BE NUMBER ONE ดูแลเฝ้าระวังสอดส่อง สังเกตพฤติกรรมพนักงานและแจ้งเบาะแส -2) จัดกิจกรรมพาเพื่อนสมาชิกไปแลกเปลี่ยนประสบการณ์และนันทนาการ ให้แก่เด็กเยาวชนในสถานพินิจ เป็นการสร้างคุณค่าให้แก่พนักงานบริษัท และขยายโอกาสหากน้อง ๆ ผู้หลงผิดกลับใจบริษัทยินดีรับเยาวชนเข้าทำงาน 3) ดำเนินโครงการใครติดยากมือขึ้น เพื่อให้พนักงานที่เสพยาเสพติดแสดงตัวเพื่อเข้ารับการรักษา 4) มีการตรวจหาสารเสพติดกับสมาชิกที่เป็นพนักงานบริษัท, ผู้รับเหมาขนส่ง และ Supplier 5) มีแผนรองรับ กรณีพบพนักงานเสพยาเสพติด ด้วยการส่งเข้าบำบัดรักษายาเสพติด ให้คำปรึกษา และติดตามเป็นระยะ	1) พนักงานไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด วัตถุประสงค์จากการตรวจหาสารเสพติดและผลการสังเกตพฤติกรรม 2) พนักงานตื่นตัวเข้ามามีส่วนร่วมเฝ้าเส พ ต ี ก บ ค ณ ะ ก ร ม ก ร ม ช ม ร ม 3) เกิดระบบการป้องกันการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในบริษัท	1) มีการให้ความช่วยเหลือผู้เสพยาเสพติด โดยการเปิดโอกาสรับผู้ที่เคยเป็นผู้เสพยาเสพติดเข้าทำงานในบริษัทด้วยจิตใจที่เมตตาและสงสารแฝงอยู่ (เมตตา - ทาน) 2) จัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ด้วยการพาเพื่อนไปแลกเปลี่ยนประสบการณ์นันทนาการในสถานพินิจและดำเนินโครงการใครติดยากมือขึ้น ซึ่งมีการพูดจาที่เป็นประโยชน์ (กรุณา-ปิยวาจา) ด้วยจิตใจที่พลอยยินดี และให้โอกาสเมื่อพนักงาน/เยาวชนที่หลงผิดกลับใจเป็นคนดีแฝงอยู่ (มุทิตา - อັ ต ถ จ ริ ย า) 3) มีการตรวจหาสารเสพติดกับสมาชิกที่เป็นพนักงานบริษัท ฯลฯ อย่างสม่ำเสมอด้วยจิตใจที่มีเหตุผล มีแผนรองรับกรณีพบพนักงานเป็นผู้เสพยาเสพติดแฝงอยู่ (อุเบกขา - สมานัตตตา)

สถานประกอบการ	เนื้อหา	รูปแบบ	กระบวนการ	ผลที่ได้รับ	หลักพุทธธรรม
2. บจก. อันดามันซีฟู้ด (สุวิชาญรักษ์รัตนาร, 2558 : 101 - 134)	<p>บจก. อันดามันซีฟู้ด จังหวัดระนอง ประกอบกิจการอาหารทะเลแช่แข็งส่งออก เป็นธุรกิจภายในครอบครัว มีพนักงาน 1,065 คน เป็นลูกจ้างแรงงานต่างด้าวประมาณร้อยละ 80 ส่วนมากอายุอยู่ระหว่าง 20 - 30 ปี</p> <p>เมื่อปี 2551 บริษัทเริ่มพบว่ามีกรณีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในบริษัทด้วยการสังเกตพฤติกรรมพนักงาน และมีการตรวจหาสารเสพติด พบพนักงานคนไทยเข้าไปใช้ยาเสพติดประมาณ 15 คน และพนักงานแรงงานต่างด้าวเข้าไปใช้ยาเสพติดประมาณ 10 คน ส่วนใหญ่เสพยากระท่อมและยาบ้า สาเหตุเพราะอยากลอง และใช้ตามเพื่อน</p> <p>จุดเริ่มต้นทำงานด้านยาเสพติด</p> <p>เมื่อปี 2545 บริษัทได้เข้าร่วมโครงการโรงงานสีขาว และได้มีการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง</p> <p>ในปี 2551 และบริษัทได้จัดตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE</p>	<p>การสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในกลุ่มแรงงานต่างด้าว</p>	<p>บริษัทมีแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้ชมรม TO BE NUMBER ONE โดยบริษัท</p> <p>1) มีการค้นหาผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ด้วยการสุ่มตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะทุกปี กรณีเป็นแรงงานต่างด้าวเมื่อพบว่าพนักงานเสพยาเสพติดจะแจ้งเตือนโดยอ้างกฎหมายว่าหากพบกระทำความผิดอีกจะส่งตัวกลับประเทศ</p> <p>2) ส่งเข้ารับการบำบัดรักษาในโรงพยาบาลและรับกลับเข้าทำงานซึ่งผู้บริหารเล็งเห็นว่าหากปล่อยพนักงานก็จะตกงาน ไม่มีเงินเลี้ยงดูครอบครัวก็จะเข้าสู่กระบวนการค้ายาเสพติดต่อไป จึงไม่ปล่อย</p> <p>3) มีการช่วยเหลือภายหลังการบำบัดรักษายาเสพติดด้วยการฝึกอาชีพอิสระ เพื่อสร้างรายได้เสริม มีรายได้เลี้ยงดูครอบครัว</p> <p>4) คัดเลือกพนักงานแรงงานต่างด้าวที่ทำงานกับบริษัทมาเป็นเวลานานไว้ใจได้ ทำหน้าที่เชื่อมประสานทำความเข้าใจ ส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดระหว่างพนักงานแรงงานต่างด้าวด้วยตนเอง</p>	<p>1) พนักงาน ยอมรับและมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น การสุ่มตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะ</p> <p>2) พนักงานคนไทยและต่างด้าวมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษพิษภัยยาเสพติด</p> <p>3) พนักงานคนไทยและต่างด้าวกล้ายอมรับและสมัครใจเลิกเสพยาเสพติด พร้อมเข้ารับการบำบัดรักษา เพราะรู้ว่าบริษัทให้โอกาสแก่พนักงานที่กลับตัวเป็นคนดีไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก</p> <p>4) เกิดระบบจัดการปัญหายาเสพติดในบริษัท</p>	<p>1) บริษัทมีการค้นหาและให้โอกาสแรงงานที่เป็นผู้เสพยาเสพติด ด้วยการแจ้งเตือน ส่งเข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติดในโรงพยาบาล และมีการประสานทำความเข้าใจกับพนักงานถึงโทษพิษภัยแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (ทาน - ปิยวาจา) ผู้บริหารมีจิตใจที่เมตตา สงสาร เล็งเห็นความสำคัญคิดช่วยเหลือแรงงานที่หลงผิดเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดแฝงอยู่ (เมตตา - กรุณา)</p> <p>2) มีการช่วยเหลือภายหลังการบำบัดรักษา ด้วยการฝึกอาชีพอิสระ เพื่อสร้างรายได้เลี้ยงดูครอบครัว (อรรถจริยา) ด้วยจิตใจที่พลอยยินดี เมื่อพนักงานที่หลงผิดกลับตัวเป็นคนดีของสังคมแฝงอยู่ (มุทิตา)</p> <p>3) มีการสุ่มตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะกับพนักงานทุกปี (สมานัตตตา) ด้วยจิตใจที่เหตุ และผล โดยอ้างกฎหมายว่าหากกระทำความผิดอีกจะส่งพนักงานต่างด้าวกลับประเทศ และให้โอกาสพนักงานทั้งคนไทยและต่างด้าวที่เป็นผู้เสพยาเสพติดหลายครั้งแฝงอยู่ (อุเบกขา)</p>

สถานประกอบการ	เนื้อหา	รูปแบบ	กระบวนการ	ผลที่ได้รับ	หลักพุทธธรรม
3. บจก. โกลเด็นไลน์ บิสซิเนส โกลเด็นไลน์ บิสซิเนส (สุวิชาญ รักรัตนากร, 2558 : 135 - 174)	บจก. โกลเด็นไลน์ บิสซิเนส จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นบริษัทในเครือสหฟาร์ม จำกัด ประกอบธุรกิจผลิตไก่ปรุงสุกแช่แข็งเพื่อการส่งออก มีพนักงาน 1,820 คน เป็นพนักงานคนไทยประมาณร้อยละ 90 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 25 – 35 ปี ประมาณร้อยละ 43 ส่วนใหญ่จบการศึกษามัธยมศึกษาประมาณ ร้อยละ 55 ในปี 2550 เริ่มมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลง ได้ให้เจ้าหน้าที่สำรวจเข้ามาตรวจตราภายในบริษัทและจัดกิจกรรมเผยแพร่ให้ความรู้แก่พนักงาน รวมทั้งสอดส่องเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง จุดเริ่มต้นทำงานยาเสพติดเมื่อปี 2547 บริษัทได้เข้าร่วมโครงการโรงงานสีขาวและในปี 2551 ได้จัดตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE	ร่วมมือ ร่วมใจ พลังสำคัญ ป้องกัน ยาเสพติด ในสถาน ประกอบการ และเครือข่าย	บริษัทมีนโยบายให้โอกาสแก่พนักงานที่เป็นผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด และประกาศให้พนักงานทุกคนทราบ ปลุกฝังให้สมาชิกยึดพรหมวิหาร 4 ในการดำเนินชีวิต มีแนวทางการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้ชมรม TO BE NUMBER ONE ดังนี้ 1) ค้นหาผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดในบริษัท ด้วยวิธีการสุ่มตรวจหาสารเสพติดเฉพาะพนักงานที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเข้าไปใช้ยาเสพติด 2) เมื่อพบว่าพนักงานเสพยาเสพติดฝ่ายบุคคลจะประสานเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เพื่อบำบัดรักษายาเสพติดออกค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษาให้และไม่ถือเป็นวันลา 3) ติดตามเยี่ยมเยียนครอบครัวพนักงานที่ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติด	1) พนักงานตื่นตัวเข้ามามีส่วนร่วมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด 2) ครอบครัวพนักงานเข้ามามีส่วนร่วม ในการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดร่วมกับบริษัท	1) บริษัทมีนโยบายให้โอกาสแก่พนักงานที่เป็นผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด และประกาศให้ทุกคนทราบ (ทาน - ปิยาวจา) ด้วยจิตใจเมตตา สงสารแผ่อยู่ (เมตตา- กรุณา) 2) มีการสุ่มตรวจหาสารเสพติดเฉพาะพนักงานที่มีพฤติกรรมเสี่ยง เมื่อพบว่าพนักงานเสพยาเสพติดส่งเข้าบำบัดรักษายาเสพติดโดยไม่ถือเป็นวันลา รวมทั้งปลุกฝังให้พนักงานยึดพรหมวิหาร 4 ในการดำเนินชีวิต (อัทธจริยา) ด้วยจิตใจพลอยยินดีเมื่อพนักงานกลับใจเป็นคนดีแผ่อยู่ (มุทิตา) 3) มีการค้นหาผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด เป็นประจำ (สมานัตตตา) ด้วยจิตใจที่มีเหตุผลติดตามเยี่ยมเยียนครอบครัวพนักงานที่ผ่านการบำบัดรักษาแผ่อยู่ (อุเบกขา - กรุณา)

ที่มา: พิศมัย ทองเที่ยง, 2563.

จะเห็นว่า การให้ความช่วยเหลือผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ด้วยการกำหนดนโยบายให้โอกาสผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด เข้าทำงานในสถานประกอบการ ประสานทำความเข้าใจแรงงานถึงโทษพิษภัยยาเสพติด จัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เป็นประโยชน์ ค้นหาผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง และการมีแผนแก้ไขปัญหายาเสพติด หลอมรวมกับแนวทางการให้โอกาสผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดคืนคนดีสู่สังคมในสถานประกอบการ ข้อค้นพบจากการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มแรงงานที่ผ่านมา และนำ

กรอบแนวคิดหลักพุทธธรรมมาเป็นพื้นฐานภายในจิตใจ เจ้าของสถานประกอบการ หัวหน้างาน และเพื่อนร่วมงาน มีจิตใจคิดปรารถนาดีต่อผู้อื่น คิดช่วยเหลือกัน พลอยยินดีเมื่อเห็นทุกคนมีความสุข และจิตใจที่มีเหตุผลเป็นกลาง ให้ความช่วยเหลือกัน กล่าววาจาที่เป็นประโยชน์ ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ และทำดีเสมอต้นเสมอปลาย สนับสนุนให้การดำเนินงานให้โอกาสผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดคืนคนดีสู่สังคมในสถานประกอบการมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับบริบทสังคมไทยมากยิ่งขึ้น

หลักการให้โอกาสผู้เสพผู้ติดยาเสพติดคืนคนดีสู่สังคมในสถานประกอบการด้วยพรหมวิหาร - สังคหวัตถุ 4

จากความสำคัญของปัญหานโยบาย “ผู้เสพเป็นผู้ป่วย” เพื่อสนับสนุนการให้โอกาสผู้เสพผู้ติดยาเสพติด คืนคนดีสู่สังคมมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับบริบทสังคมไทยมากยิ่งขึ้น จึงได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดหลักพุทธธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข (พรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ 4) แนวทางการให้โอกาสผู้เสพผู้ติดยาเสพติดคืนคนดีสู่สังคม บทเรียนการดำเนินงาน และข้อค้นพบจากการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มแรงงาน หาช้อสรูป ข้อเสนอแนะ และให้เหตุผลเชิงอุปนัย (Induction Reasoning) เป็นองค์ความรู้ใหม่ “หลักการให้โอกาสผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด คืนคนดีสู่สังคมในสถานประกอบการด้วยพรหมวิหาร – สังคหวัตถุ 4” มีแนวทางการให้โอกาสผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ดังนี้

1. การกำหนดนโยบายให้โอกาสผู้เสพผู้ติดในสถานประกอบการด้วยความปรารถนาดีต่อกัน (เมตตา - ทาน)

สถานประกอบการเล็งเห็นความสำคัญและคุณค่าของแรงงานทุกคน (ทุนมนุษย์) มีความปรารถนาให้แรงงานมีความสุข ด้วยการกำหนดนโยบายให้โอกาสผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ในสถานประกอบการช่วยเหลือแรงงานที่เป็นผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด อย่างจริงจัง รวมทั้งการเปิดโอกาสรับผู้ผ่านการบำบัดรักษา ยาเสพติด เข้าทำงานในสถานประกอบการด้วยจิตใจที่ปรารถนาดีต่อกัน

2. การให้ความรู้ ให้คำปรึกษา - แนะนำ และให้กำลังใจ คิดช่วยเหลือให้พ้นจากความทุกข์จากภัยยาเสพติด (กรุณา - ปิยวาจา)

สถานประกอบการมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติด แนวทางป้องกันตนเอง และกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เสียงตามสาย บอร์ดประชาสัมพันธ์

และสื่อบุคคล ฯลฯ มีการสังเกตพฤติกรรม สอดส่องดูแลแรงงานไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด มีตรวจสุขภาพประจำปี มีคลินิกให้คำปรึกษา - แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจแรงงานที่มีปัญหาให้พ้นจากความทุกข์ ความเดือดร้อนจากปัญหาชีวิตและปัญหายาเสพติด แก้ไขปัญหาให้กับแรงงานแบบเป็นองค์รวม การจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์เพื่อนช่วยเพื่อน ฯลฯ ด้วยจิตใจที่คิดช่วยเหลือแรงงานให้พ้นทุกข์

3. การให้โอกาส - พัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานให้ดียิ่งขึ้น พลอยยินดี สนับสนุนการกลับตัวเป็นคนดีของแรงงาน (มุทิตา - อตถจริยา)

กรณีสถานประกอบการพบว่าแรงงานเป็นผู้เสพผู้ติดยาเสพติด ก็ให้โอกาสส่งแรงงานดังกล่าวเข้ารับการรักษา ยาเสพติดในสถานพยาบาลและรับกลับเข้าทำงานตามเดิม มีการติดตามช่วยเหลือ เยี่ยมเยียนครอบครัวพนักงานที่ผ่านการบำบัดรักษา ยาเสพติด และพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานให้ดียิ่งขึ้นทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสภาพแวดล้อม ด้วยการฝึกทักษะฝีมือแรงงานทำอาชีพรายได้เสริมเลี้ยงดูครอบครัว ส่งเสริมการออม กีฬานันทนาการ ทำบุญใส่บาตร รักษาศีล ปฏิบัติธรรม ฯลฯ เป็นการส่งเสริมให้แรงงานใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ช่วยให้แรงงานเกิดความพึงพอใจในชีวิตของตนเอง เห็นคุณค่าในตัวเอง มีที่ยืนในสังคม ไม่หวนกลับไปเสพยาเสพติดอีก ส่งผลให้ทุกคนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ด้วยจิตใจที่พลอยยินดี และพร้อมสนับสนุนการกลับมาเป็นคนดีของแรงงาน

4. การทำดีต่อแรงงานทุกคนอย่างเสมอต้นเสมอปลายมีเหตุผลและเป็นกลาง (อุเบกขา - สมานัตตตา)

สถานประกอบการทำดีต่อแรงงานทุกคนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ด้วยการมีนโยบายให้โอกาสผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด มีการให้ความรู้ ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้กำลังใจ และมีการให้โอกาสพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อแรงงานมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีไม่กลับไปเสพยาเสพติดซ้ำ มีศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ พัฒนาสังคมไทย

ไปสู่ยุคดิจิทัล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ด้วยจิตใจที่มีเหตุผลเป็นกลางเห็นว่า “ผู้เสพ เป็น ผู้ป่วย” ต้องได้รับการช่วยเหลือจากทุกคน

ทั้งนี้ หลักการให้โอกาสผู้เสพผู้ติดยาเสพติด คือนักจิตวิทยาผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการด้วยพรหมวิหาร – สังคหวัตถุ 4 จะอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกคนในลักษณะ 3 เสาช่วยเคลื่อนงาน คือ หน่วยงานภาคี สถานประกอบการ และประชาชนในชุมชนโดยรอบ มีส่วนร่วมสนับสนุนให้โอกาสด้านอาชีพ รายได้ และการยอมรับจากสังคม เพื่อแรงงานเกิดความพึงพอใจในชีวิตของตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ไม่หวนกลับไปเสพยาเสพติดอีก

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของหลักการให้โอกาสผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด คือนักจิตวิทยาผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการด้วยพรหมวิหาร – สังคหวัตถุ 4

จากองค์ความรู้ใหม่ “หลักการให้โอกาสผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด คือนักจิตวิทยาผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการด้วยพรหมวิหาร – สังคหวัตถุ 4” มีปัจจัยที่สนับสนุนให้การดำเนินงานให้โอกาสผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย

1. เจ้าของสถานประกอบการ แรงงาน และประชาชนในชุมชนโดยรอบ มีจิตใจที่รักปรารถนาดีต่อกันมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดในกลุ่มแรงงานอย่างจริงจัง (จิตใจที่เมตตา)

2. เมื่อพบว่าแรงงานเป็นผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดในสถานประกอบการ หรือผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติดสมัครเข้าทำงานในสถาน

ประกอบการ เจ้าของสถานประกอบการ แรงงาน และประชาชนในชุมชนโดยรอบ มีจิตใจสงสาร คิดช่วยเหลือแรงงานที่หลงผิดเข้าไปเสพยาเสพติดให้พ้นจากความทุกข์ ความเดือนร้อนอย่างจริงจัง (จิตใจที่กรุณา)

3. เจ้าของสถานประกอบการ แรงงาน และประชาชนในชุมชนโดยรอบ มีจิตใจพอโยยยินดี สนับสนุนการกลับตัวเป็นคนดีของแรงงานที่หลงผิด เพื่อให้แรงงานพึงพอใจในชีวิตของตนเอง เห็นคุณค่าในตัวเอง และมีที่ยืนในสังคมอย่างภาคภูมิใจ (จิตใจที่มูทิตา)

4. เจ้าของสถานประกอบการ แรงงาน และประชาชนในชุมชนโดยรอบ ให้ความสำคัญกับแรงงานทุกคน ปฏิบัติดีต่อแรงงานทุกคนอย่างเสมอต้นเสมอปลายด้วยจิตใจที่มีเหตุผลและเป็นกลาง (จิตใจที่อุเบกขา)

ซึ่งปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานให้โอกาสผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด คือนักจิตวิทยาผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการด้วยพรหมวิหาร – สังคหวัตถุ 4 ทั้ง 4 ข้อ จะช่วยขัดเกลา พัฒนาจิตใจของเจ้าของสถานประกอบการ หัวหน้างาน แรงงาน และประชาชนในชุมชนโดยรอบให้กว้างขวางตามลำดับขั้น จนครบทุกข้อตามลำดับ เพื่อแสดงออกมาเป็นการกระทำช่วยสนับสนุนการมีส่วนร่วมให้โอกาสผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด คือนักจิตวิทยาผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับบริบทสังคมไทยมากยิ่งขึ้น ดังแผนภาพความสัมพันธ์หลักการให้โอกาสผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด คือนักจิตวิทยาผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการด้วยหลักพรหมวิหาร – สังคหวัตถุ 4 ตามแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 ความสัมพันธ์หลักการให้โอกาสผู้เสพผู้ติดยาเสพติดคืนคนดีสู่สังคมในสถานประกอบการ ด้วยพรหมวิหาร – สังคหวัตถุ 4

ที่มา: พิศมัย ทองเที่ยง, 2563.

จะเห็นว่าความสัมพันธ์ของหลักการให้โอกาสผู้เสพผู้ติดยาเสพติด คืนคนดีสู่สังคมในสถานประกอบการด้วยพรหมวิหาร – สังคหวัตถุ 4 เริ่มจากเจ้าของสถานประกอบการมีความปรารถนาดีต่อแรงงานด้วยการกำหนดนโยบายให้โอกาสผู้เสพผู้ติดยาเสพติด คิดช่วยแรงงานให้พ้นทุกข์จากยาเสพติด ด้วยการสนับสนุนกิจกรรมให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำ และกำลังใจ สนับสนุนการทำความดีของแรงงานทุกคน ให้โอกาสแรงงานที่หลงผิดเสพยาเสพติด กลับตัวเป็นคนดีของสังคม พัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับแรงงานทุกคน และมีจิตใจที่มีเหตุผลเป็นกลางทำดีต่อแรงงานทุกคนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ผ่านกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานในลักษณะ 3 เสา ได้แก่ หน่วยงานภาคีส่งเสริม

สนับสนุนการให้โอกาสผู้เสพผู้ติดยาเสพติด คืนคนดีสู่สังคม เจ้าของสถานประกอบการ หัวหน้างาน แรงงาน และครอบครัวแรงงาน ดูแลช่วยเหลือแรงงานที่หลงผิดเข้าไปเสพยาเสพติดกลับคืนเป็นคนดีของสังคม และประชาชนในชุมชนโดยรอบให้โอกาสแรงงานที่หลงผิดเสพยาเสพติดกลับตัวเป็นคนดี มีที่ยืนในสังคม โดยมีกรอบคิดหลักพุทธธรรมช่วยขัดเกลาจิตใจของเจ้าของสถานประกอบการ หัวหน้างาน และเพื่อนร่วมงาน ให้มีจิตใจที่ปรารถนาดี คิดช่วยเหลือกัน พลอยยินดีเมื่อแรงงานมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น และมีจิตใจที่มีเหตุผลเป็นกลางกับแรงงานทุกคน แสดงออกด้วยการให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำ และกำลังใจ พัฒนาคุณภาพชีวิต และทำดีกับแรงงานทุกคนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย

บทสรุป

ปัญหาสุขภาพจิตเป็นปัญหาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ เมื่อปี ค.ศ. 2016 องค์การสหประชาชาติ ได้เปลี่ยนมุมมองต่อปัญหาสุขภาพจิตเป็นเรื่องการจัดการความสมดุลแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในเรื่องสุขภาพ การพัฒนา และมีแนวคิดนโยบาย “ผู้เสีย เป็นผู้ป่วย” ผู้เสียต้องได้รับการช่วยเหลือ ด้วยการส่งเสริมให้ผู้เสียผู้ติดเข้ารับการรักษาในระบบสาธารณสุขโดยไม่มีควมผิด สำนักงาน ป.ป.ส. ในฐานะหน่วยงานกลางอำนวยความสะดวก กำกับ ติดตาม การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตของประเทศ จึงได้กำหนดแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563 ส่งเสริมการสร้างการรับรู้ การมีส่วนร่วม การมีภูมิคุ้มกันยาเสพติด การสร้างพื้นที่ปลอดภัยยาเสพติด การบำบัดรักษา ผู้เสีย ผู้ติดยาเสพติด และการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติด สอดรับกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 มุ่งเน้นการยกระดับพัฒนาศักยภาพในหลากหลายมิติ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ คนไทยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนการให้โอกาสผู้เสีย ผู้ติดยาเสพติด คืนคนดีสู่สังคมในสถานประกอบการมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับบริบทสังคมไทยมากยิ่งขึ้น จึงได้สังเคราะห์เอกสารกรอบแนวคิดหลักพุทธธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข (พรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ) แนวทางการให้โอกาสผู้เสีย ผู้ติดยาเสพติด คืนคนดีสู่สังคม บทเรียนการดำเนินงานป้องกัน แก้ไข ฝ่าระวังปัญหาสุขภาพจิต และข้อค้นพบจากการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในกลุ่มแรงงาน หาข้อสรุปข้อเสนอแนะ และให้เหตุผลเชิงอุปนัย (Induction Reasoning) เป็นองค์ความรู้ใหม่ “หลักการให้โอกาสผู้เสีย ผู้ติดยาเสพติด คืนคนดีสู่สังคมในสถานประกอบการด้วยหลักพรหมวิหาร – สังคหวัตถุ 4” เริ่มจากสถานประกอบการ

- 1) กำหนดนโยบายให้โอกาสผู้เสีย ผู้ติดยาเสพติดในสถานประกอบการด้วยความปรารถนาดีต่อกัน
- 2) ให้ความรู้ ให้คำปรึกษา - แนะนำ และให้กำลังใจ คิดช่วยเหลือแรงงานให้พ้นทุกข์
- 3) ให้โอกาส - พัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานให้ดียิ่งขึ้น พลอยยินดี สนับสนุนเมื่อแรงงานกลับตัวเป็นคนดี
- 4) ทำดีกับแรงงานทุกคนอย่างเสมอต้นเสมอปลายด้วยจิตใจที่มีเหตุผลและเป็นกลาง เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ชีวิตการทำงานของแรงงานประสบความสำเร็จ กลับคืนเป็นคนดีของสังคม เพราะทุกคนพร้อมที่จะให้ความรัก ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้โอกาส ให้ที่ยืนในสังคม ส่งผลให้แรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ขึ้น มีศักยภาพในการแข่งขัน และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข โดยมุ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่า **เชิงนโยบาย** มีการสนับสนุน ขับเคลื่อนการดำเนินงาน การให้โอกาสผู้เสีย ผู้ติดยาเสพติด ด้วยพรหมวิหาร – สังคหวัตถุ 4 ไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ **เชิงปฏิบัติ** เจ้าของสถานประกอบการ หัวหน้างาน และเพื่อนร่วมงานให้โอกาสผู้เสีย ผู้ติดยาเสพติด ด้วยจิตใจที่เป็นพรหมวิหาร 4 แสดงเป็นการกระทำด้วยสังคหวัตถุ 4 เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขเหมาะสมกับบริบทสังคมไทย **การศึกษาครั้งต่อไป** พัฒนาต่อยอดศึกษาการดำเนินงานแก้ไขปัญหของประเทศไทยในมิติต่าง ๆ ด้วยหลักพุทธธรรม เพื่อประชาชนทุกคนมีศักยภาพในการแข่งขัน พัฒนาประเทศไทยไปสู่ยุคดิจิทัล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตด้วยปัญญา

เอกสารอ้างอิง

- กฤติยา ถ้ำทอง, พระราชาธรรมสารสุธี (ธีรังกุล ธีรงกูโร), พระมหาสมบุญ (วุฑฒิกโร) และประพันธ์ ศุภษร. (2018). แนวทางการปฏิบัติของนายจ้างต่อแรงงานต่างด้าวตามสังคหวัตถุ 4. วารสารรัชตภาคย์, 12 (26): 329.

- กุลธิดา ลีเมจริญ และพระมหาหรรษา ธมฺมหาโส. (2562). กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อสันติภาพตามแนวพุทธบูรณาการ.วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร,7 (ฉบับเพิ่มเติม): 187.
- ชาติรี ชัยนาคิน, ชาติรี ประชาพิพัฒน์ และอารี พุ่มประไพไทย์. (2559). การเลิกเสพยาบ้าซ้ำ: กรณีศึกษา ผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติดค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยวิธีชุมชนบำบัด. วารสารเกื้อการุณย์, 23 (2): 256.
- นิตยา ฤทธิศรี และศุภลักษณ์ จันทาญ. (2561). รูปแบบการติดตามผู้ติดยาเสพติดหลังการบำบัดแบบบูรณาการ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. วารสารโรงพยาบาลมหาสารคาม, 15(1): 65.
- เนตรชนก โพธารามิก. (2561). พรหมวิหารกับคุณค่าในสังคมไทย.วารสารศิลปการจัดการ, 2(1): 9.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2548). ธรรมญูชีวิต (ฉบับชาวบ้าน). กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วสวัตต์ รัชชัย และเกษราวัลณ์ นิลวรารังกูร.(2559). คุณภาพชีวิตผู้ผ่านการบำบัดยาเสพติดแบบกายจิต สังคมบำบัด จังหวัดยโสธร.วารสารโรงพยาบาลมหาสารคาม, 13(2): 60.
- สถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. (2559). การปรับนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชาติ ประชาธิปไตยร่วมใจสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนมั่นคงปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ. 2559 – 2560.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. (2556). แสงธรรมส่องใจ 2. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.
- ส่วนป้องกันยาเสพติดในกลุ่มแรงงาน สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม.(2563). แนวปฏิบัติการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มแรงงาน/สถานประกอบการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563.
- สุวิชาญ รักษ์รัตนกร. (2558). บทเรียนการดำเนินงานป้องกัน แก้ไข และเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหมิตร - พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 (ฉบับย่อ).
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2563). แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563.
- ASEAN-THAILAND. (2019). ASEAN and SUSTAINABLE DEVELOPMENT: LEAVING NO ONE BEHIND OUR COMMUNITY.
- ATCPDE BULLIANTIN Reaching out through preventive drug education. (2019). Philippines Roundup: DSWD Sec.Bautista Enjoins Employee to Contribute to Department's Efforts in Helping Recovering Drug Personalities. Official Publication of the ASEAN Training Center for Preventive Drug Education. August 2019: 26.
- Kanato Manop. (2018). ASEAN DRUG MONITORING REPORT 2018.
- United Nations Office on Drugs and Crimes (UNODC). (2019). WORLD DRUG REPORT: 1 EXECUTIVE SUMMARY Conclusions and policy implications.